

ספרוי — אוצר החסידים — ליאובאואריטש

שער
שלישי

קובץ
שלשת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חופשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נג"מ זי"ע

שנייאורסאהן

מליאובאואריטש

•

תרומה

(חלק בו שיחה ג)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמישת אלפים שבע מאות שמות שונים וSSH לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת תרומה, כח שבתיד' אדר, ה'תשפ"ז (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2026
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY*

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehota.org / www.kehota.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehota.org

תרומה :

183

והקשה במשנה למלך: הלא הספק (שברירותא) איננו אלא "בקרא דובר" מנורה ארבעה גבייעים משוקדים כפתורי ופרחוי דמיiri בגופה של מנורה, אבל בכפתורים ופרחים בששת הקנים ("שלשה גבייעים משוקדים בקנה האחד כפתור ופרח") לא מספקא לי' אי בעיןן משוקדים כיון דהפטיק [בתיבות] בקנה האחד בין משוקדים לכפתור ופרח, דאי לא תימא הכי הויל למימור שלשה גבייעים בקנה האחד משוקדים כפתור ופרח" – ומהו שכטב הרמב"ם "הכל משוקדים?" והניחס בצד ר' עיון.

ב. קושיא זו הקשה המבי"ט, ותירץ ע"פ פירוש התוס"ר בטעם הדבר ש"משוקדים" הוא כתוב ש"אין לו הכרע", שהספק הוא "משום דאיכאantanhataa בגבייעים ובמנורה ארבעה גבייעים ומשמעו משוקדים כפתורי ופרחוי", וקרא אחרינא מוכחה דמשוקדים לא קאי אלא אגביעים דכתיב שלשה גבייעים משוקדים, ולחייב אין לו הכרע". והיינו, שמה שאמרו ש"אין לו הכרע" הוא מצד הסתירה שבין שני הכתובים – שמן הכתוב דשות הקנים מוכחה ש"משוקדים לא קאי אלא אגביעים", ואילו הכתוב "ובמנורה ארבעה גבייעים" (דאיכא atanhataa בגבייעים)" "משמעו משוקדים כפתורי ופרחוי".

(6) קריית ספר על הרמב"ם כאן. וראה עד"ז בהר המוריה על הרמב"ם. חזון עובדי (ליירונר), תקמ"ז ע"ה ת פרשנו שם, ד ואילך). וועוד.

(7) יומא שם ד"ה שתת.

א. בוגע לצורת המנורה כתיב בפרשנתנו: שלשה גבייעים משוקדים בKENNA האחד כפתור ופרח גו' כן לששת הקנים גו' ובמנורה ("גופה של מנורה"² – קנה האצעי) ארבעה גבייעים משוקדים כפתורי ופרחוי.

וכטב הרמב"ם בהלכות בית הבהיר³ (לאחר שמנה את מספר הגבייעים הכתוריים והפרחים, הון של "קנה המנורה" (הקנה האצעי) והן של "שבעת הקנים") : "והכל משוקדים כמו" שקדמים בעשיתון".

ועל מה שכטב "והכל (דהיינו כל הגבייעים הכתוריים והפרחים שמנורה) משוקדים" – הביא בסוף מדאמריין בפרק הוציאו לו⁴ ה' מקראות אין להם הכרע ואחד מהם משוקדים [ובמנורה ארבעה גבייעים כפתורי ופרחוי]⁵ דמספקא לנו אי קאי אגביעים או אכפתורי ופרחוי, ולכך מפרש אתרויהו דמספקא עבדינן כולהו משוקדים, שאף אם יעשו משוקדים ואין צירב להיות משוקדים אין בכך הפסד, אבל אם יניח מלעשות משוקדים אם צריך משוקדים איכא קפידא.

(1) כה, לג' לד.

(2) ל' רשי' עה"פ. ועוד.

(3) פ"א ה"ב.

(4) יומא נב, סע"א ואילך (הובא בפרשנ'י פרשנו עה"פ).

(5) פרשי' פרשנו שם ויוםא שם, ב. וראה להמן בפנים טיעיף ב – שכ"ה בכוכ' מקומות.

בירושלמי¹¹, בבריתא דמלאת המשכן¹², במקילתא¹³ ועוד – מפורש שהספק הוא בפסקוק (השני) "ובמנורה ארבעה גבייעים משוקדים גו'"¹⁵.

ולכוארה צrik לומר, שכחתו הרាតון "שלשה גבייעים משוקדים גו'"¹⁶

185

אנחתא בגיביעים" – א"פ ללימוד והכרהין (לדעת התוס"ט) מפסיק הטעמים, דאל"כ אפשר לפשט הטפק בשאר ד' המקראות (ראה שיח יצחק לוימא שם ולחגיגה ה ב (וש"ז). ועוד).

(11) ע"ז פ"ב ה"ז.

(12) פ"ז.

(13) בשלח יי, ט. וכן בתנומוא שם.
(14) וכובבאה בהר המורי שם (ונפרך תי הtout פ' רשותנו כא').

ומה שמרתץ ד"ויל ס"ל לרביינו דבנימן לכוא לאסתפקיד כל וקיים וודאי אגביעים ואכפתור... וכמו שהקשו התוס' ביומא שם [ראה לעיל הערכה] ... אבל כאן דאיכא אתනחתא ספיקא מספק להר" – צ"א, شهر גבי קנים הפסיק הכתוב ע"ה התיבות "בקנה האחד", ומדוע נאמר דנדרש גם אלאחריו (וקושית התוס' היא רק בהפסוק דגופה של מנורה?) ולהעיר מפי הנחלת יעקב (על פרש"י רשותנו כא) ב"אין לו הכרע" – אם gabיעים בלבד היו משוקדים כמו שאור קנים ולא הכתורותים ופרחים וקאי משוקדים אלמעלה בלבד או דקאי גם אלמתה וגם הכתורותים ופרחים היו משוקדים ומועליה יתרה הי' לנאה האמציע". וראה גם נזר הקודש (השלם) לביר פ"פ, ה. מלביים רשותנו כאן.

(15) ודוחק לומר שהביאו הפסק השני רק משום שהספק נולד ע"י פסק השני (החותר הפסק שלפניי) – ולהעיר שוווי נפק'ם להלכה ראה בריתא דמלאת המשכן) באיזה חלק מהמנורה חל הטפק.

(*) משא"כ ידעת הריטב"א יומא שם "דאילו השתא דאיכא פסוק ذקראי והפסק טנאים נתרדר ספיקו". וראה יד מלacci כל רעה. וכבר שקריט בזה – ראה שדי חמוץ כללים מע' חירות כל' צ"ה (וש"ז).

ונוע. ואכ"מ.

וכיוון שכן – "עבדינן לכולחו דקני המנורה נמי משוקדים .. דמאי שנא מנורה גופא מקני מנורה .. אוי כולהו גבייעים כפתורים ופרחים דמנורה בעו משוקדים ממש דאין הכרע אהיכא קאי, הכי נמי כולחו דקנים בעו משוקדים".

אבל לכוארה אין פירוש זה מובן:

להambil"ט נמצא, שמאן הסברא "דמאי שנא מנורה גופא מקני מנורה" נולד ספק ("אין לו הכרע") בשני הכתובים?

[וכמו שכח שם, שם נאמר ש"משוקדים דמנורה לא קאי אלא אכפתורי ופרחין", נצטרך לדוחק ולפרש כן גם בכתב "שלשה גבייעים משוקדים בקנה האחד כפתור ופרח/", ד"קאי משוקדים אסיפי" דקרו דכפתור ופרח"]

ולכן, לפי ביאור הכסף משנה (מההר"ק) "דמספיקא עבדינן לכולחו משוקדים" – צrik לעשות "הכל משוקדים", הן במנורה עצמה והן בששת הנקנים, כיון שהספק הוא בשני הכתובים, כנ"ל.

אבל דוחק גדול לומר כן: א) וכי מצד הסברא ד"מאי שנא כו" נדוחק ונפקיע את הפסקוק "שלשה גבייעים גו'" מפשטותו?! ב) בכמה מקומות –

(8) וכן משמע בשיח יצחק לוימא שם.
(9) וכן פ' לזה: לפי פירושו שאפשר לפרש בדוחק עכ"פ) ד"משוקדים" (שבשני הפסוקים) קאי או אלףני או אלאחריו – לכוארה, הדרא קושית התוס' למקרה, "אמאי לא דרשינה להו לפניים ולאחריהם כמו נשך ובמרבית" (וועוד)? וראה לקמן הערכה 18.

(10) משא"כ בפסקוק השני, אף ד"איכא

שאינו אלא בפסוק הבא (כג'') – הר יש סברא לדמות ולקשר (בתוור הוכחה) את הכתוב השני עם הראשון (כ"י "MASTERING SHIHO SHOZIN"). וכך סבירא לי להרמב"ם, שכשם שעושין "הכל משוקדים" בגופה של מנורה (מהטעם ש"אינו לו הכרע"), כן עושים הכל משוקדים בששת הנקנים ("אף דהפסוק לא חייב כד") – "כדי להשווות" (מאחר שה"אין קפidea בהוספה").

אבל גם תירוץ זה צריך עיון גדול: האמנם די בסברא זו ד"כ כדי להשווותן, גם לחדש דין ש"הכל משוקדים", גם במקרה "דהפסוק לא חייב כך"²⁰ (ובפרט שלא הקדים הרמב"ם "ויראה לי" וכיו"ב) – הלא לכארה חידוש שכזה בבהלכה נזקן למקרה²¹?

ד. ויבן בהקדם הביאור בבריתא
הנ"ל ("תנייא אישי בן יהודה")
ש"משוקדים" הוא כתוב ש"אין לו
הכרז", דהיינו:

איך יעלה על הדעת, שהכתב
מודיענו דין באופן שאין לו הכרע –
כך שיתהווה ספק ולא נדע כיצד יש
לקיים את המצוות??

של מנורה שהתחל"י – לכארה דוחק גדול בימיים.

(20) ואינו דומה לדברי הכס"מ (מהרי"ק),
דשם מוכחה לעשות שניהם מחמת הספק,

ו „**מספיקא עבדיןן כולהו משוקדים**“. (21) ודוחק לומר דנלמד מבריתא דמלאת

(22) אפִילוּ לֹא בַּיּוֹר בְּתוֹשְׁבָעֶפֶס (שָׁהֵי צ'ל

קבלה בזה וכו'). ולהעיר מרייטב"א הנ"ל שוה"ג להערא 10.

אין כל סעיף ש„מושקדים“ קאי רק על
הגבייעים (מצד הפסיק ד„בקנה האחד“
לפנוי „כפתור ופרח“) [וכדיוק הלשון
בתהוט¹⁶: וקרו אחרינא מוכחא
דמשוקדים לא קאי אלא אגביעים –
ולא כתבו (כleshונם לעיל מניין)
„משמעו“];

והספק (גם להotos¹⁶) אינו אלא בכתוב השני, דהיינו: אם "משוקדים"
קיים על "כפתור גו'", כדמותו מזה
„דיאכט אתנחתא בגבייעס" (ודלא
כבששת הקנים שהגביעים הם
משוקדים). או שנאמר ש"משוקדים"
קיים על הגבייעים¹⁷ כי כן למדים
מהכתבו לפני זה, שם "מוכחה
demshokdim la kai ala agbeiyim"¹⁸.

והדרא קושיא לדוכתא: מפני מה
יש לעשות גם את הכת��רים והפרחים
של ששת הקנים משוקדיים?

¹⁹ ג. יש מפרשים, שאע"פ שהספק

(16) והרי המל"מ מביא ראי' (דבוקת הראשון אין ספק) בדברי התוס'. וכן משמעו (שמפרש כן בתוס') בנהחלת יעקב וחות"ס ע"ה פרשנותו כאן. וראה גם משכיל לדוד כאן. וכן.

(17) ראה הערה 10.
 (18) ולכון א"פ לדרש אלפניו ואלאחריו
 (ראה הערה 9) – כי לפי הסברא שנלמד מפסוק
 שלפני זה (מן פני שגורף המנורה צ"ל) שווה לששת
 הנקנים) – יש לעשות רק הגבייעים משוקדים (כמו
 ששת הנקנים, מוכחה דמשוקדים לא קאי אלא
 אגביזים"), וראה לעיל הערה 14.

19) מעשה רקה על הרמב"ם. ותי' עד"ז הובא בחזון עוזבד" שם (והקשה עלי). וראה גם מלכ"ם כאן (ומביא מבריתא דמלאתה המשכנו ספר"ג נורחותינו שותה והן דומות זו לזו").

ומ"ש במעשה רקה שם עוד תי – "משום דתחלת דין זה (ברמב"ם) אגופה של מנורה קאי .. וסימן (ברמב"ם) והכל משוקדים דקאי לגופה

מהכהנים גור' הזקנים אשר ראו את הבית
הראשון²⁸ –

הרי עוד ועicker: לא אישתמייט בשום
מקום לומר, שה' שיינוי בצורת המנורה
בין בית ראשון לבית שני, ודוקא בבית
שני ה' "הכל משוקדים"²⁹!

[גם אין לומר שהספק נולד רק אצל
איסי בן יהודה (או בזמננו) –

(דנוסף לזה שיש מקום לחקור אם
בזמןו – בהיותו תנא³⁰ – כבר נשכח
צורת המנורה, וגם לא ה' באפשר
לברר הדבר³¹ – הרי עוד ועicker

לפי זה הרי אין מקום לברר את פסק
הרמב"ם ("והכל משוקדים") במנורה
בית המקדש, על יסוד המאמר "אין לו
הכרע" – ספק אשר ע"פ הנ"ל נולד רק
לאחר החורבן!³²]

(28) עוזרא ג, יב. וראה מצו"ד שם.

(29) עד' המובא בירמא שם ב"אמת טרקיין".
וכן בעוד כמה עניינים (לדוגמא – מדות פ"ג
מ"א, ועוד.).

(30) שחררי הוכא בבריתא. וראהיפה עיניים
iomaa שם. סדר הדורות ע' איסי בן עקיבא.
(31) להעיר מאדר"ג (פמ"א, יב): "...ומנורה ..
עדינו מנוחין ברומי. ובשותה (סג. ב. ושית') ...
ראיתיו (הציז) בעיר רומי וכותבו כו'" (וראה למן
ע' 200 ואילך).

(32) ולכארה דוחק גדול לומר שסתימת ל'
הרמב"ם "והכל משוקדים" הוא פסק רק היאך
לעשה המנורה לעתיל בבייחמ"ק השלישי
(ועפמ"ש בהקדמת הרמב"ם לפיה"מ שה"תועלת"
בלימוד מס' מדות היא כדי לידע איך לבנות
מקדש ה' – ובפרט שאו לכארה לא שייך ספק
בזה, וכמזה"ל (יומא, ה, ב – בכゴונן א"ז "אהרן ..
ומשה עמהם"). וראה תווי"ט (בהקדמותו למס' ממדות):
כשנכח לבנות בנין העתיד יגלה הקב"ה
ענינו כי.

בשלמה בשאר ד' המקראות –
שאת .. מחר אדרור וקמ" – אין הדבר
נוגע אלא לדיינית פירוש הכתוב;
אבל ב"משוקדים" הרי זה ציווי באופן
עשית המנורה²³.]

וצרך לומר (לכארה) שע" אין לו
הכרע" אין פירושו שלמעשה חילה ובעצם
לא הכרעה התורה בדבר זה, דבודאי
נאמר בתורה לעשות את המנורה
באופן מסוימים וכן עשה אותה משה
בפועל – והספק ("אין לו הכרע") נולד
רק לאחר זמן.

וא"כ עולה השאלה: מאחר שבכל
עת היהת מנורה במשכן ומקדש –
אםתי (וכיצד) נולד ספק זו?

לכארה ה' אפשר לומר, שהספק
נתהווה בזמן גלות בבל – עד'
דברי הגמרא שם (לפני זה)²⁴ בנוגע
לאמה טרקיין, אשר (רכ) "במקdash
שני" "איסטפקא להו לריבנן בקדושתי"
אי' כלפניהם או כלחוין" (ויסוד
הספק²⁵ בשאלת בפירושו של פסוק²⁶
(ודביר גו") – אי קאי אלפניאו
או אלאחרונו²⁷).

אבל נוסף על הדוחק שבדבר –
שהרי בין העולמים עם עוזרא היו "ורבים

(23) ודוחק גדול לתרץ שזו מפני שלפעול
המנורה "נעשית מעזה" (תנומא בהעלות ג
(ועוד). פרש"י פרש לנו כה, לא).

(24) יומא נא, ב וαιילך. וראה רmb"ם הל'

ביהב"ח פ"ד ה"ב.
(25) שם נב, סע"א – ונ"ז הובאה הבריתא
ד' חמשה מקראות כו".

(26) מ"א, ו. יט.

(27) וכן מצינו בעוד כמה עניינים ש"שכחום"
מחמת גלות (ראה מגילה ג, א. ובכ"מ).

ועדי'ז יש לשאול בפלוגתת בית
שמעאי ובית היל³⁶ בציגית – "כמה
חויטן הו אונטן" – מה היה המסורה,
שלפי' קיימו ישראל מצות ציצית מזמן
משה רבינו ואילך והלאה – בלי
הפסק?
[ועוד].

אבל, יהי אשר יהיה הביאור
באפשריות הספיקות בשקלא וטריא
הניל³⁷, אין הדבר מיישב את השאלה
בנדון דידן בעניין המנורה: הא מנורה
שעשה משה [שהיתה בתבנית "אשר"³⁸
אתה מראה בהר"]: הייתה קיימת
במשך מאות שנים קיומו של הבית
הראשון³⁹ באופן שצורת המנורה
היתה גלויה וידועה בדוק [וכאמור

(36) מנוחות מא, ב.

(37) וראה הנסמן בסוף העירה .33.

(38) פרשנו נה, מ. ושם, ט: ככל אשר אני
מראת אוטה גוי ואת תבנית כל כלי. ולהעיר
מפרש"י שם: וכן תעשו – לזרות... ומגורות...
שעשה שלמה בתבנית אלו (וברבב"י שם פליג).
וראה השקו"ט במפרשים שם. וראה לקו"ש חכ"א

ע' 170 העירה .46. ואמ"מ).

(39) שמות מובן, שגד אמרת"ל שב"ד לאחרי זמן
משה יכול לחלק על פס"ד של (ב"ד) משה בדבר
התלויב בלימוד באחת מן המדות שהתורה נדרשת
בה

– כדברם מפסק הרמב"ם (היל' ממרם פ"ב
ה"א) שבזה אין ציריך ב"ד גדול מחייבו בחכמה
ובמנין (ראה שם ה"ב. וראה במפרשי שם),
ומקורו ממוחלט (ר"ה כה, ריש ע"ב) "שקל הכרוב
שלשה... כמושה בדורו". וראה סדר הדורות (ד"א
תקאל) הסיפור דר"ת ומשה (בנוגע לתפילהין)

ש"אמיר משה טיעית" (ע"ש באורך) –

מ"מ, במנורה של משה שנעשית בתבנית
שנראית בהר כו, מובן שלא שיר' לשנות כי'.

(39*) דההען מנורה שעשה שלמה (דה"ב, ד,
ז) היו בהוספה למנורה של משה (ואה מנוחת צח,
ב ואילך. בריתא דמלאת המשכן שם. וועוד).

ה. והנה ידועה השקלא וטריא
בעניין המצוות שנטקיהם בכל עת
מזמנו של משה רבינו ואילך – איד
נולדו בהן ספיקות ומחלוקות באופן
קיומן?⁴⁰

[ומהדוגמאות המפורסמתו –
פלוגתת רשי"ו ור"ת בתפילהין, דלאכורה
איינו מובן: איך שייכת מחולקת זהה –
הלא אפשר (ציריך) הי' לבדר דבר זה
בקלות ע"י שיעיננו החולקים בתפילהין
של אבותיהם לראות אם הם מסודרים
לפי דעתה זו או לפי זולתה?!

ויזוע הביאור זהה³⁴, שפלוגתא זו
לא בזמן רשי"ו ור"ת נתעוררה, אלא ב'
השיטות הללו התקיימו גם בדורות
שלפניהם (וכבתאים לשיטות אלו היו
בפועל ב' אופנים בתפילהין).

אבל השאלה במקומה עומדת:
מאחר שישישראל מניהים תפילין מזומנים
משה רבינו³⁵, הרי לכ准确性 בהכרח
שתהיה זהה מסורת מאכ' לבנו כ' מאז
דורו של משה, וא"כ איך נתהוויה בזה
פלוגתא אפילו בזמן הכי קדום?

(33) נ"ד קושית היירושלמי (שבת פ"ט ה"א).
פסחים פ"ז ה"א) בהא דנתעלמה הלהכה מבני
בתירא אם פסח דוחה שבת – ווהת' "כל
שביעית של לא חל י"ד ליהוות בשבת" (והת' "כדי
לייתן גודלה להלל" – צ"ע לכ准确性, שהרי זו
ש"נעלים ונשכח מכל ירושאל" (קה"ע שם) איד
נעשה הפטח בפעם שלפניז – הוא נס יוצאת מגדר
הטע למזרחי, והרבבה דרכים למקומ ליתן גודלה
להלל. – נת' בההתעדות, ובארוכה בשיחות י"א
ニיטן ואחש"פ תשלי"ז).

(34) ראה שו"ת מן השמים ס"ג (ובהערות
הר"ר מרגליות שם). אותן חיים ולום היל' תפילהין
ס"ל סק"ב ואילך. תוש' מילואים לפ' בא (כרך
יב"ב סמ"ד. ושם.).

(35) אלא שי"א שלא נתחיבו בתפילהין מדבר
(נסמן בתו"ש שם סי' מ – ע' רמט).

המנורה [שעל כותלי הגביעים כו' צירכotta להיות "בליטות"⁴⁰] בציור של שקדמים⁴¹ – כשם שם שבמנורה ציל' גבייעים כפתוריים ופרחים – כי אם כמו שדייק הרמב"ם בלשונו: "והכל משוקדים כמו שקדמים בשישיתן", היינו שזהו דין באופן עשיית המנורה. וכן כמו שביאר הרמב"ם בפירוש המשניות⁴²: "משוקדים .. מלאכה ידועה אצל אומני הנחותה שהן מכין בפטיש כו' כלו שקדמים שקדמים והוא מעשה מפורסם אין צריך לברר".

כלומר: לאחר שהגביעים כו' הם לנו המנורה (כמו שכתב רש"י⁴³: "לא היו בה אלא לנוי"), על כן צוותה תורה שיעישה הדבר באופן של "משוקדים", שהוא מעשה אומנות שעל ידו נעשה ציר הגביע וכוי' ב恰恰לית הנווי והיופי.

ומזה מובן, שלאחרי שגילה התורה שלנוינו המנורה דרוש מעשה אומנות באופן של "משוקדים" – אין מקום להלך באוטה המנורה בין הגביעים לכפתוריים ופרחים: מילתה דפושטא היא, שכ' חלקי המנורה⁴⁴.

* (40) ראה פיה"מ להרמב"ם שהובא לעמך בפניהם. פ"ז הר"א בן הרמב"ם ע"ה ורש"ב פרשנותו כאן (lag).

(41) כיה לדעת הרמב"ם שכ' "כמו שקדמים" (וכן בפיה"מ שם). ועוד"ז ברראב"ע כאן בשם הגאון הרש"ג, "בדמות שקדם". וראה הנמן בהערה הקודמת. ורק"כ בס' השרשים (ע' שקד). ועוד.

– אבל בפרש"י עה"ת כאן, "כתגורמו מצורירים היו כו'". וראה לקו"ש ח"א ע' 143.

* (41) מחות טפ'ג.

(42) פרשנותו (כה, לא) בנוגע לגבייעים – וכש"כ הכתוריים ופרחים.

(43) וזה יומתק מ"ש במפרשים הנ"ל (הערה 6, 19) דעת הסברא ציל' הכל בשווה.

לעיל – לא אשתייט בשום מקום לומר שנתהווה בזה ספק, אפילו לא בזמן גלות בבל].

188 ו. ויש לומר הביאור בזה – דהיא הנוגנת:

ב' השאלות האמורות בענין "אין לו הכרע" – (א) איך יתכן שציוויו השם שבמנורה ייאמר דוקא באופן שיגרום לספק איך לנוכח הלכה למעשה; (ב) אפשר הי' לבירר את הספק ע"י המנורה – שעשה משה –

מכريحות לומר שבפועל במנורת משה היו "הכל משוקדים" (לא מחמת ספיקא ולחומרא, אלא מצד הדין) וההלך (מטעם המבוואר لكمן סעיף ז').

ו"ain lo הכרע" אין פירושו ספק בדיון (אלו מחלקי המנורה בלבד וודוקא עפ"ז יומתק שזהו בדיקון כאשר ארבעת המקראות⁴⁵, כנ"ל ס"ד): אם תיבת "משוקדים" קאי למעלה או למטה – אבל בפועל הייתה המנורה "הכל משוקדים".

ונמצא שפסק הרמב"ם "הכל משוקדים" אינו תוצאה של חומרא בספק ("ain lo הכרע") שנולד בזמן מן הזמנים, אלא ענין של הלכה קבועה; ומוקndo של פסק זה הוא מכך שהכתוב "ain lo הכרע", שזה מカリhom ר' הש"כ משוקדים", כנ"ל.

וזה הסברה בזה:

הענין ד"משוקדים" אינו דין בנסיבות

(40) וראה גליוני הש"ס (להרזי ענגל) יומא נב, א – שצינו לכמה מקומות בש"ס דנסתפקו במקרה אי קאי לפני או לאחריו.

או על הכתופורים ופרחים (באופן ש"אין לו הכרע"); ב) מצד הציווי הכללי ד"ו, אנו הוו, "כל הלב לה" – שמצד זה החוב ד"משוקדים" הוא על הגביים הכתופרים והפרחים בשווה – "הכל משוקדים"⁴⁹.

ועפ"ז מובן הטעם שענין זה, ש"משוקדים" הוא לו הכרע, הוא ספק רק בפיוש הכתופים, אבל אין בה נפקאיםינה להלכה – מאחר שבכל אופן הדין דמשוקדים חל על כל פרטיה המנוראה.

[וגם לפיק אופן הב' הניל', שיש נפקאיםינה להלכה (לכארורה) – אם "משוקדים" הוא דין לעיכובא (מצד הציווי המפורש שבמנורה) או שאיןו אלא חיוב לכתהילה⁵⁰ (מחמת זה אילי ואנו הוו, כל הלב לה)] –

מכל מקום, اي אפשר הי' לברר ע"פ המנוראה שעשה משה את פירוש הכתוב שאינו לו הכרע, כי אי אפשר הי' לדעת אלו חלקיים הם "משוקדים" מצד הציווי (בכתבו שבמנורה), ואלו – מצד החוב הכללי].

ובדרך מילא מיושבת קושית המשנה למילך על מה שכח הרמב"ם "הכל משוקדים" גם בוגע לששת

צירכיהם להעשות ע"י מעשה אומנות זה.

ומה שהדבר נתרפרש בכתב ר' בפרט א' דהמןורה (אם ב"גביעים" ואם בכתופרים ופרחים), אין הכוונה בזה לאפוקי שאר החלקים, אלא אדרבה: הכתוב בא ללמד מפרט זה על שר הפרטים, כדי צינו בכמה מקומות.

[או באופן אחר Katz:]

כיוון ש"משוקדים" הוא עניין של נוי המנוראה – חל בדרך מילא חיוב לשעות את חלקי המנוראה "משוקדים" (לא רק מצד הציווי המפורש שבמנורה, אלא גם מצד הציווי הכללי ד"זה⁴⁴ – אילן ואנו הוו) – דין הנהה כו, וד"כ, כל חלב לה"⁴⁵, כמו שסבירו הרמב"ם⁴⁶, שככל שהוא לשם האיל הטוב" (ועאכו"כ בנדוזן דין, בעניין כל הנקודות) ציריך שהיה "מן היפפה המשובח ביותר . . . מן הנהה והטוב"⁴⁷.

כלומר: בחיוב "משוקדים" יש שני דיןים: א) חיוב "משוקדים" בתורת ציווי פרטני במנורה – וציווי זה המובא בכתב בפיוש⁴⁸ קאי או על הגביים

(44) בשלח טו, ב. שבת קלג, ב. וצ"ג שליא הביאו הרמב"ם. וידועה השקויות אם הוא חיבור דו-ריאית או רק דרבנן – ראה שדי"ח כללים מע' זי"ץ כל יב. אנטיקולופדי תלמודית ערך הדור מצה (ע' ערבית). ושם. וראה לקוייש חכ"ז ס"ע 10 ואילך ובהערות שם.

(45) ויקרא ג, טז.

(46) סוף הל' איסורי מזבח.

(47) ומפטשות ל' הרמב"ם משמע שהוא דין דו-ריאית.

(48) ולהעיר מסה מה"צ להרמב"ס שרש ב' (ע"ד) הפרטים במצבו "ואהבת לרעך כמוך" וכ"יב'. ואכ"ם.

(50) "הרווצה לזכות עצמו כו'" (רמב"ם שם). – ועפ"ז הכתופרים ופרחים דשנת הקנים שבודאי לא נאמר בהם "משוקדים" (כנ"ל טעיף ב) אינם מעכבים בדיעבד. ומסתתרת לי הרמב"ם "והכל משוקדים" ממשמע שדין אחד בלבד.

ואולי ייל להיפך (ודלא כבפניהם) – שההרמב"ם הדין ד"משוקדים" (וגם המפורש במנורה) אינו לעיכובא.

הקניים (אף שבهم אין ספק) – כי הטעם שכולם צריכים להיות „וأنוהו“ דוקא, „מן היפה המשובח ביותר . . . מן הנאה תוכנו הוא עניין וחויב על „הכל“, על כל פרטי המנורה, ומילא חל הדבר הן על (משיחת ש"פ מטו"מ תשמ"ב)

הקניים (אף שבם אין ספק) – כי הטעם לומר „הכל משוקדים“ הוא (לא מצד הספק, אלא) מפני שהגדוד ד„שוקדים“ תוכנו הוא עניין וחויב על „הכל“, על כל פרטי המנורה, ומילא חל הדבר הן על

